

Воробйова С.С., здобувач вищої освіти
спеціальності 073 Менеджмент,
Миколаївський національний аграрний університет
Науковий керівник: Величко О. В., канд. екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет

РОЛЬ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ТРАНСФОРМАЦІЇ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Аграрний сектор, як фундаментальна основа продовольчої безпеки та важливий елемент національної економіки багатьох країн, сьогодні опинився в епіцентрі глобальних викликів. Зміна клімату, зростання населення планети, обмеженість природних ресурсів, геополітична нестабільність, пандемії та технологічні революції – ці фактори створюють складне та динамічне середовище, що вимагає глибокої трансформації галузі. У цьому контексті стратегічний менеджмент відіграє ключову роль, виступаючи інструментом адаптації, інновацій та забезпечення стійкого розвитку аграрного сектору.

Сьогодні стратегічний розвиток агропромислового комплексу (АПК) є актуальною темою досліджень. Серед українських науковців В.Г. Андрієнко вивчав фінансову підтримку АПК під час криз, Л.М. Ковальчук – логістику та експорт, О.В. Гончаренко розробив концепцію цифрового агропідприємства, а І.М. Бондаренко – вплив клімату. Закордонні дослідники, такі як J. Smith, аналізували стійкість агросектору до глобальних криз, R. Johnson – вплив Big Data, M. Brown – роль блокчейну, а L. Green – стійкість агробізнесу до воєнних конфліктів [1].

Одним з найсерйозніших глобальних викликів є зміна клімату, яка безпосередньо впливає на врожайність, якість продукції та стійкість агроecosистем. Стратегічний менеджмент у цьому контексті передбачає розробку та впровадження адаптаційних стратегій, таких як вибір стійких сортів та порід, оптимізація систем зрошення, впровадження агроecологічних практик, диверсифікація виробництва та страхування ризиків.

Іншим вагомим викликом є зростання населення планети та зростаючий попит на продовольство. За прогнозами, до середини століття кількість людей на Землі сягне майже 10 мільярдів, що значно збільшить навантаження на аграрний сектор [2]. Стратегічний менеджмент підвищує продуктивність АПК через інноваційні технології, оптимізацію ресурсів (землі, води, добрив), точне землеробство та біотехнології.

Стратегічний менеджмент є ключовим інструментом для виявлення та подолання структурних диспропорцій в аграрному секторі України, таких як орієнтація на сировинний експорт, нерівний розподіл землі, технологічний розрив між великими та малими господарствами, регіональна нерівномірність та слабкий розвиток переробки й логістики.

В умовах пандемії та воєнного стану стратегічне управління набуває особливої ваги для забезпечення виживання та розвитку агропідприємств, враховуючи безпекові ризики, необхідність трансформації логістики, макроекономічну нестабільність та впровадження комплексного ризик-менеджменту з використанням цифрових технологій.

Важливу роль відіграє державна аграрна політика та міжнародна співпраця, спрямовані на підтримку стратегічного розвитку галузі, особливо в умовах війни для відновлення та модернізації аграрного сектору (рис.1).

Згідно з "Стратегією розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року", схваленою Урядом України, основними цілями є: формування державної політики розвитку сільського господарства; задоволення суспільних потреб у високоякісних, поживних і безпечних харчових продуктах та забезпечення продовольчої безпеки; забезпечення сталого розвитку сільських територій; формування конкурентоспроможного та диверсифікованого аграрного сектору; посилення захисту навколишнього природного середовища та пом'якшення впливу зміни клімату та зміцнення соціально-економічної структури сільських територій [3].

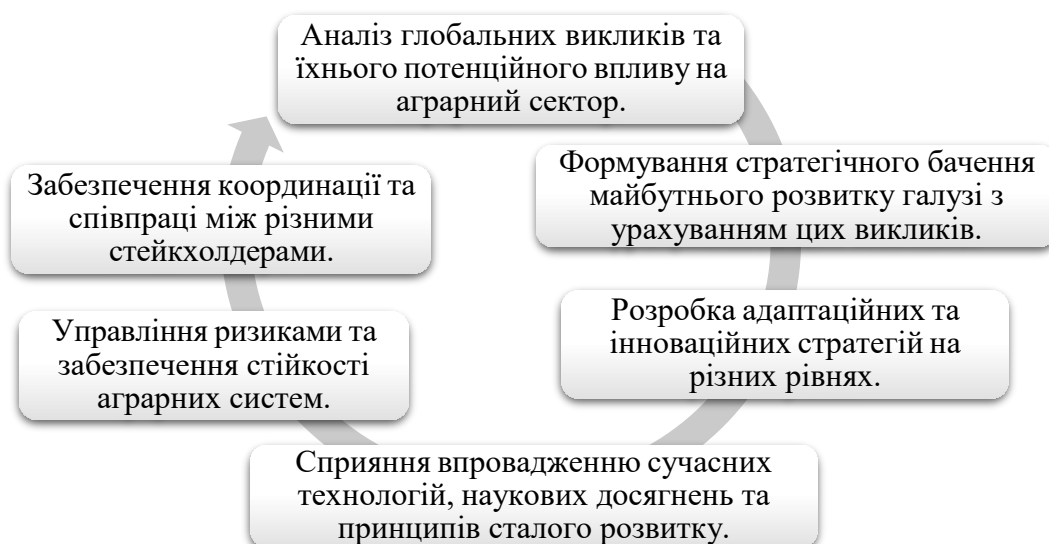

Рисунок 1 – Роль стратегічного менеджменту в трансформації АПК

Джерело: складено автором на основі власних досліджень

Таким чином, стратегічний менеджмент - це не просто інструмент планування, а механізм адаптації, трансформації та зростання аграрного сектору в епоху глобальних викликів. Його ефективна реалізація дозволяє підприємствам зберегти стійкість, підвищити конкурентоспроможність і забезпечити продовольчу безпеку країни.

Перелік використаних джерел

1. Дудник О. В. Методичні засади формування стратегій розвитку агропромислового комплексу в умовах кризових викликів. *Economic Synergy*.

2025. № 1. С. 226–242. URL: <https://doi.org/10.53920/es-2025-1-17> (дата звернення: 29.04.2025).

2. Барсукова О. ООН прогнозує скорочення населення світу вже у цьому столітті. *Українська правда. Життя*. URL: <https://surl.li/auprmg> (дата звернення: 29.04.2025).

3. Про схвалення Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 15.11.2024 № 1163-р. URL: <https://surl.li/qobhbj>.

УДК 338.48

Герасименко Д. О., аспірант
ПВНЗ «Європейський Університет»
Науковий керівник: Шарова С., к. е. н., доцент
ПВНЗ «Європейський Університет»

ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ ВІД РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ: МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПРИВАТНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Медичний туризм являє собою значну можливість для зростання доходів приватного сектору охорони здоров'я України. Глобальний ринок медичного туризму демонструє стійке зростання, оцінюючись у мільярди доларів США та прогножуючи подальше значне розширення. Дослідження спрямоване на аналіз економічного ефекту від розвитку цього напрямку в Україні, визначення потенційних джерел доходу від міжнародних пацієнтів та ідентифікацію економічних бар'єрів, що перешкоджають його розвитку. Також буде розглянуто питання конкурентоздатності приватного медичного сектору України на міжнародному ринку медичного туризму.

Україна має ряд конкурентних переваг, включаючи високу якість медичних послуг за значно нижчою вартістю порівняно з багатьма країнами світу. Вартість медичних процедур в Україні може бути на 40-70% нижчою, ніж у країнах походження медичних туристів. Спеціалізація приватних клінік у таких галузях, як репродуктивні технології, зокрема ЕКЗ та лікування безпліддя, стоматологія, пластична хірургія та клітинна терапія, вже приваблює значну кількість іноземних пацієнтів з Європи, Ізраїлю, Канади, США та країн Перської затоки.

За умови ефективного маркетингу, який підкреслюватиме безпеку західних та центральних регіонів України, та державної підтримки, спрямованої на створення позитивного іміджу країни та залучення інвестицій, приватний сектор може отримувати значний дохід від міжнародного медичного туризму. За прогнозами, світовий ринок медичного туризму сягне сотень мільярдів доларів США протягом наступних 5-10 років. Навіть завоювання невеликої частки цього ринку може принести приватним